

Handläggare
Karolina Hellberg och Karin
Nordmark
Telefon: 08-508 25471

Till
Socialnämnden
2020-05-26

Myndighetsutövande socialtjänst på skolan

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden för kännedom.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Barn som far illa eller riskerar att fara illa kan ha sammansatta behov som behöver mötas av flera aktörer samtidigt. Samverkan mellan myndigheter, verksamheter och olika aktörer kan därför vara avgörande men det ställer krav på att professionella kan arbeta tillsammans för att uppnå bästa resultat. Myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka och det är betydelsefullt att det finns förankrade goda strukturer och metoder för samverkan.

I rapporten Myndighetsutövande socialtjänst på skolan (se bilaga 1) synliggörs och lyfts aspekter kring hur myndighetsutövande socialtjänst skulle kunna arbeta mer på plats i skolan/placeras i skolan. Rapporten vill tydliggöra vad det kan innebära och visa på olika sätt att organisera detta. I rapporten har inspel från chefer, rektorer och utredare vid utbildningsförvaltningen, sex stadsdelsförvaltningar samt socialförvaltningen gällande behov, erfarenheter, önskemål, erfarenheter samt för- och nackdelar kopplat till myndighetsutövande socialtjänst på plats mer i skolan/placerade i skolan, sammanställts. Rapporten lyfter också fram exempel på hur samverkan mellan socialtjänst och skola organiseras i andra kommuner. Avslutningsvis ger rapporten förslag på åtgärder som kan bidra till en bättre samverkan mellan socialtjänst och skola.

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapporten Myndighetsutövande socialtjänst på skolan (se bilaga 1).

Bakgrund

Barn som far illa eller riskerar att fara illa kan ha sammansatta behov som behöver mötas av flera aktörer samtidigt. Samverkan mellan myndigheter, verksamheter och olika aktörer kan därför vara avgörande men det ställer krav på att professionella kan arbeta tillsammans för att uppnå bästa resultat. Myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka i enlighet med 8 § förvaltningslagen (2017:900), FL. Vidare finns en särskild skyldighet för myndigheter att samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, vilket regleras i lagstiftningen för polis, förskola och skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvård.¹ Samverkan kan dock vara svårt och initialt kräva extra resurser innan de förväntade effekterna blir synliga. Det är därför betydelsefullt att det finns förankrade goda strukturer och metoder för samverkan.

I stadens sju ytterstads stadsdelsförvaltningar finns idag skolsociala team och i dessa samverkar skolan och socialtjänstens öppenvård kring elever i åk 4-9 med upprepad eller längre skolfrånvaro. Arbetet med skolsociala team förväntas att genom förbättrade samverkansstrukturer och genom fungerande metoder bidra till att fler i målgruppen uppnår gymnasiebehörighet.

Socialnämnden fick i finansborgarrådets budget för 2020 i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en gemensam modell för arbetet med skolsociala team i staden som också kan omfatta hur arbetet kan utvecklas genom att myndighetsutövande socialtjänst kan arbeta mer på plats i skolan/placeras på skolor.

Som grund för uppdraget ligger kommunfullmäktiges mål ”Barn och unga växer upp under trygga förhållanden.”

Denna rapport redovisar den del av uppdraget som handlar om hur arbetet kan utvecklas genom att myndighetsutövande socialtjänst kan arbeta mer på plats i skolan/placeras på skolor.

¹ 1 kap. 2a § första st. Skol L (1985:1100); 2f § första st. HSL (1982:763); 2 kap. 1 § LYHS (1998:531); 3 § Polis L (1984:387; 3 kap. 1,4,5 §§ och 5 kap. 1 a § SoL (2001:453)

Juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret har granskat innehållet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2020-05-20. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 2020-05-19.

Ärendet

Som grund för uppdraget ligger kommunfullmäktiges mål *Barn och unga växer upp under trygga förhållanden*.²

Syftet med rapporten är att synliggöra och lyfta aspekter kring hur myndighetsutövande socialtjänst skulle kunna arbeta mer på plats i skolan/placeras i skolan. Rapporten vill tydliggöra vad det kan innebära och visa på olika sätt att organisera detta.

För att vidga bilden av hur myndighetsutövande socialtjänst skulle kunna arbeta mer på plats/placeras i skolan har synpunkter kring det samlats in i olika sammanhang:

- Vid ett möte med avdelningschefsnätverket för individ- och familjeomsorgen, Funktionshinder och Prevention den 13 mars 2020 då förutom avdelningscheferna även socialborgarrådet, skolborgarrådet samt grundskolechefer deltog.
- Genom möten med sex stadsdelsförvaltningars enhetschefer och biträdande enhetschefer.
- Vid deltagande på fyra grundskoleområdets rektorsmöten.
- Under ett möte med utredare på enheten kompetenscenter barn och unga på socialförvaltningen.

För att ge uppslag kring hur det går att organisera samverkan mellan skola och socialtjänst på skolan lyfts även några andra kommuners arbete med detta fram i rapporten.

Under samtalen med cheferna och utredarna framkommer inga tydliga önskemål om att just myndighetsutövande socialtjänst ska arbeta mer på plats i skolan/placeras på skolan. Att ha myndighetsutövande socialtjänst på plats i skolan kan vara komplicerat utifrån både juridiska och etiska aspekter. Det finns dock starka önskemål om ett närmare och tätare samarbete mellan skola och socialtjänst. Regelbundna konsultationssamtal, färre personer att samverka med hos socialtjänsten och mer kunskap om

varandras verksamheter är exempel på vad som nämns som skulle kunna stärka samverkan. Likställigheten hos de olika stadsdelsförvaltningarna när det gäller bemötande, tillgänglighet, utredningstid, anmälningmöten och återkoppling kan bli större. Skolan skulle i arbetet med elever som har riskfaktorer kunna ta stöd av socialtjänstens förebyggande verksamheter i ökad utsträckning.

Med avstamp i de insamlade synpunkterna samt i de exempel som lyfts föreslås följande åtgärder i rapporten:

- Utredda möjligheten att stadsdelsförvaltningarna i Stockholms stad skulle kunna ha en samverkande socialsekreterare vars tjänst delas mellan mottagningsenheten inom socialtjänsten och elevhälsan på utbildningsförvaltningen. Vad som specifikt kan rymmas inom ett sådant uppdrag, hur det ska harmonisera med andra liknande funktioner och uppdrag samt hur finansiering och integrering i ordinarie strukturer på permanent basis ska ske behöver utredas.
- Den interna samverkan inom stadsdelsförvaltningarna mellan förebyggande serviceinsatser och myndighetsutövning samt biståndsbedömd öppenvård behöver stärkas och samordnas så att barn och unga får rätt insatser i rätt tid.
- Barn/unga som uppvisar problem med skolgången och där det också föreligger oro för att de far illa på grund av sin hemsituation och/eller på grund av droger, kriminalitet eller annat antisocialt beteende ska kunna beviljas insatser som stabiliserar skolgången, under tiden en utredning pågår. Att barn och unga snabbt får tillgång till insatser, redan tidigt under utredningen, är av betydelse för skolgången. Det finns en möjlighet att om skolorna uppmärksammar att barn/unga i samband med orosanmälningar snabbt får stöd och hjälp från socialtjänsten ökar möjligheten att skolan väljer att föreslå barn och unga i rätt målgrupp till de skolsociala teamen som en förebyggande insats.
- Ordna gemensamma utbildningar för socialtjänst och skola där verksamheterna får lära sig mer om varandras uppdrag och diskutera gemensamma, generella samverkansfrågor. En förhoppning är att ökad kunskap om varandras uppdrag också leder till rätt ställda förväntningar, ökat förtroende och

tillit till varandra. Förslagsvis skulle detta organiseras hos respektive stadsdelsförvaltning i samverkan med socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och representanter från området fristående skolor.

- Tydliggöra för skolan vilka förebyggande insatser som socialtjänsten erbjuder till barn och föräldrar. År 2018 gjordes en kartläggning av vilka öppenvårdsinsatser som erbjuds i stadsdelarna och tidigare i år färdigställdes en resursinventering av sex stadsdelsförvaltningars universella, selektiva och indikerade insatser. Dessa dokument kan fungera som underlag i utvecklandet av tydlig information om varje stadsdelsförvaltnings utbud. Att information finns är en start men sedan behöver det finnas rutiner för hur personal, barn och föräldrar ska kunna ta del av den. Ett exempel skulle kunna vara att det alltid vid alla föräldramöten samt vid alla utvecklingssamtal i skolorna finns broschyrer om vilket föräldraskapsstöd som finns tillgängligt i stadsdelsförvaltningen.
- Socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen bör fortsätta verka för att kännedomen om det reviderade stödmaterialet för samverkan mellan skolan och socialtjänsten ökar.
- För att öka och säkerställa samverkan mellan skolan och socialtjänsten är det av vikt att samtliga stadsdelsförvaltningar har en aktuell överenskommelse för samverkan mellan stadsdelsförvaltningens verksamheter och skolan. En reviderad mall för det är framtagen och tillgänglig sedan april 2020.
- För att öka likställigheten i staden skulle rutiner i de olika stadsdelsförvaltningarna med fördel följas upp regelbundet. Det kan handla om till exempel andel anmälningsmöten, utredningstider eller insatser under pågående utredning. Här kan det vara aktuellt att lyfta och sprida goda exempel.
- Stadsdelsförvaltningarna kan behöva se över sina rutiner för samverkan med de fristående skolorna, framför allt på den övergripande strukturella nivån. Till exempel hur elever och deras familjer på de fristående skolorna ska nå av information om stadsdelsförvaltningarnas serviceinsatser.

Jämställdhetsanalys

Det är fler flickor än pojkar som får godkända betyg i alla ämnen i årskurs nio och fler flickor än pojkar som uppnår gymnasiebehörighet (Skolverket, 2019). Däremot är förekomsten av sammanhängande frånvaro i stort sett lika vanlig bland pojkar som bland flickor, samtidigt som upprepad ströfrånvaro är något vanligare bland pojkar än bland flickor (SOU 2016:94). Det finns därför anledning att belysa skillnader i skolprestationer och skolfrånvaro mellan könen. Att utveckla samverkan mellan socialtjänst och skola kan bidra till goda förutsättningar för alla att lyckas i skolan, oavsett kön.

Barnrättsperspektiv

Barnrättsperspektivet och barnets rättigheter ska beaktas i alla stadens verksamheter, i ordinarie planering, i utförande och i uppföljning. Särskilt viktiga delar i lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), den så kallade barnkonventionen, är i detta sammanhang artikel 2 om alla barns lika värde, artikel 3 om att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, artikel 6 om att alla barn har rätt till liv och utveckling, artikel 12 om respekt för barnets åsikter och rätten till inflytande och delaktighet samt artikel 28 om barnets rätt till utbildning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner bifogad rapport.

Bilagor

Bilaga 1. Rapporten *Myndighetsutövande socialtjänst i skolan*